

N:o 177.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten för en del vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori anställda arbetsförmän och arbetare; gifven Stockholms slott den 26 mars 1909.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

att en hvar af arbetsförmännen vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori Per Erik Andersson och Anders Engblom samt arbetarna därstädes Alfred Grönlund, Carl Johan Lindström, Carl Oskar Vikstrand, Johan Vilhelm Hallgren, Olof Norrman, Carl Fredrik Östergren och August Carl Petter Johansson Sander må under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af femhundra kronor, att utgå till Grönlund från och med den 1 januari 1908 och till en hvar af de öfriga från och med månaden näst efter den, under hvilken han erhållit afsked från gevärsfaktoret.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

O. B. Malm.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 26 mars 1909.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              HAMMARSKJÖLD,
              SWARTZ,
              grefve HAMILTON,
              grefve EHRENSVÄRD,
              MALM,
              LINDSTRÖM,
              NYLANDER.

Departementschefen, statsrådet Malm anförde vidare:

»Uti underdånig skrifvelse den 4 nästlidne februari har arnéförvaltningens artilleridepartement, efter framställning af styresmannen för Karl Gustafs stads gevärsfaktori, hemställt om utverkande af pension åt nedannämnda arbetsförmän och arbetare vid faktoriet, hvilka på grund af hög lefnadsålder och mångårig anställning samt därunder ådagalagdt hedrande uppförande ansetts böra komma i åtnjutande af sådan förmån, nämligen:

1) filaren *Alfred Grönlund*, som, född den 16 september 1844, från den 26 oktober 1872 varit anställd vid faktoriet, men sedan den 20 maj 1907 varit oförmögen till arbete på grund af kronisk lungsjukdom och orkeslöshet;

2) verktygsarbetaren *Carl Johan Lindström*, hvilken, född den 23 september 1839 och anställd vid faktoriet sedan den 1 april 1868, numera på grund af dålig hörsel och nervsvaghet vore enligt läkarintyg oförmögen att på tillfredsställande sätt sköta sitt arbete;

3) maskinarbetaren *Carl Oskar Vikstrand*, hvilken, född den 3 november 1839, varit anställd vid faktoriet såsom förman för brand- och vattenvakterna från oktober månad år 1878 till den 2 oktober 1899 och därefter såsom maskinarbetare, men nu enligt läkarbetyg vore lidande af döfhet och yrsel samt på grund däraf mindre tjänstbar;

4) förmannen *Per Erik Andersson*, född den 19 januari 1831 och anställd vid faktoriet sedan år 1843;

5) förmannen *Anders Engblom*, född den 11 mars 1831 och anställd vid faktoriet sedan den 18 maj 1850;

6) filaren *Johan Wilhelm Hallgren*, född den 17 april 1834 och anställd vid faktoriet sedan juli månad år 1861;

7) filaren *Olof Norrman*, född den 1 april 1839 och anställd vid faktoriet sedan i juni 1865;

8) verktygsarbetaren *Carl Fredrik Östergren*, född den 25 juni 1830 och anställd vid faktoriet sedan mars månad år 1869;

9) verktygsarbetaren *August Carl Petter Johansson Sander*, född den 25 juli 1834 och anställd vid faktoriet sedan den 28 november 1871.

Enligt läkarbetyg vore de sex sistnämnda på grund af hög ålder och nedsatt arbetskraft numera oförmögna att på tillfredsställande sätt sköta sitt arbete vid gevärsfaktoriet och därmed förtjäna sitt lifsupphälle.

Tillika föreläge för samtliga ofvannämnda arbetsförmän och arbetare fräjd- och arbetsbetyg, utvisande att de åtnjöte medborgerligt förtroende och att de förtjänt goda vitsord för sitt förhållande under anställningstiden, hvarjämte styresmannen upplyst, att de alla, med undantag af Vikstrand, erhållit medalj för nit och redlighet i rikets tjänst, och att Vikstrand numera föreslagits till erhållande af dylikt nådevedermäle.

Deras sista årsinkomst af arbetet hade uppgått till belopp, växlande mellan lägst 994 kronor 39 öre och högst 1,417 kronor 84 öre.

Faktoriets arbetspersonal hade icke fast anställning och åtnjöte således icke författningsbestämd pensionsrätt, hvarför äldre, förtjänta arbetsförmän och arbetare brukat bibehållas i arbete så länge de möjligen kunnat göra någon nytta och vanligen till sin död.

Emellertid komme under innevarande år en minskning af faktoriets arbetsstyrka att ske, och denna omständighet nödvändiggjorde jämväl

en minskning i antalet arbetsförmän och timarbetare. I likhet med styresmannen ansåge artilleridepartementet det därför önskligt, att några af de äldsta och mest förtjänta af dem, som på grund af de ändrade förhållandena vid faktoriet icke längre där kunde kvarstå, bereddes erforderlig hjälp till lifsuppehälle genom pension, hvartill deras långvariga och väl vitsordade statstjänst, enligt departementets åsikt, gafve dem berättigade anspråk.

Vidkommande beloppet funne artilleridepartementet en grund för bestämmandet däraf i det förhållandet, att 1907 års Riksdag uppå nådig proposition (n:r 7) beviljat extra tygarbetaren vid Kristianstads tygstation Nils Nilson Lord, som på grund af hög ålder och minskad arbetskraft icke ansågs lämpligen kunna längre kvarstå i sin befattning, en årlig pension af 500 kronor. Som nu ifrågavarande arbetare kunde anses likställda med Lord, föresloge artilleridepartementet, att samma belopp måtte tillerkännas dem, hvarvid departementet, med anslutning till därom af styresmannen framställt förslag, funne skäligt, att pensionen finge beräknas för Grönlund från 1908 års början och för de öfriga från månaden näst efter deras entledigande från anställning vid faktoriet.

På grund af hvad sålunda anförts hemställde artilleridepartementet i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t täcktes i nådig proposition föreslå Riksdagen att från allmänna indragningsstaten åt en hvar af ofvannämnda arbetsförmän och arbetare vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori bevilja en årlig pension af 500 kronor, att utgå för Grönlund från och med den 1 januari 1908 och för hvar och en af de öfriga från och med månaden näst efter den, under hvilken han erhållit afsked från gevärsfaktoret.

Statskontoret, hvars yttrande inforrats öfver föreliggande framställning, har tillstyrkt bifall till densamma.

I likhet med myndigheterna anser jag, att ofvannämnda arbetsförmän och arbetare böra beredas pension till föreslaget belopp, hvarför jag i underdånighet hemställer, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva,

att en hvar af arbetsförmännen vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori Per Erik Andersson och Anders Engblom samt arbetarna därstädes Alfred Grönlund, Carl Johan Lindström, Carl Oskar Vikstrand, Johan Vilhelm Hallgren, Olof Norrman, Carl Fredrik Östergren och August Carl Petter Johansson Sander må under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af femhundra kronor, att utgå till Grönlund från och med den 1 januari 1908 och till en

hvar af de öfriga från och med månaden näst efter den, under hvilken han erhållit afsked från gevärsfaktoriet.»

Hvad departementschefen sålunda hemställt täcktes, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; och skulle proposition i ämnet af den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

Gunnar Åkerman.